

kilometers uit elkaar

wangig met verdwaalde ogen in de lens kijkt: 'Had iemand dit ooit kunnen bedenken? Je bent zo moe, zo heel moe. Ik maak me zorgen.'

De nachten vindt hij het moeilijkst. "Ik mis het tegen elkaar liggen, de aanrakingen. In het begin kon dat nog als ik bij haar op bezoek was. Dan lagen we even samen en viel ze tegen mij aan in slaap. Maar tegenwoordig moet ze in bed getakeld worden en is dat niet meer mogelijk."

Aan de leuning van haar rolstoel bungelt een speelgoedleeuwje, een mascotte. Elke middag stopt Roel bij zijn vertrek een briefje in de bek van het leeuwje. "Dat leest ze op haar kamer. Of een verpleegster leest het voor. Dat weet ik eigenlijk niet. Maar dat ze het leest, weet ik zeker." Teuntje knikt. Heel vastberaden dit keer.

Ook Jenny (77) en Joris van den Berg (80) moesten na vijftig jaar huwelijk apart gaan wonen, maar dat kwam hun in feite niet zo slecht uit. "Ik was thuis niet meer te handhaven," verklaart Joris onomwonden. "Ziek in mijn hoofd. Ik wilde niet verzorgd worden, liep weg, vond het verschrikkelijk als er hulpverlening kwam." Toen daar in 2006 nog een herseninfarct bij kwam, leek het beter dat hij naar het Sarphatius verhuisde. Jenny bleef achter in hun huis in De Baarsjes.

Met veel sentiment ging dat niet gepaard. "Ik was hem liever kwijt dan rijk. Ik kon het niet meer aan," bekent Jenny. Ze zit een eindje bij hem vandaan met de voldane glimlach van iemand die na een lange bergwandeling eindelijk mag uitrusten. Het is turbulent geweest, hun huwelijk. Een makkelijke echtgenoot was Joris niet: manisch-depressief, grillig, bezeten van zijn werk, een stevige drinker en nooit echt een vader voor zijn drie kinderen.

Hij weet het zelf ook. "Mijn kinderen hebben geleerd van mijn slechte kanten. Ze weten dat ze het juist niet zoals ik moeten doen."

"Joris was er nooit voor onze kinderen en deed niets in het huishouden. Ik stond er alleen voor. En toch ... Ja, waarom bleef ik bij hem? Er is bij dat alles iets wat ons onvoorwaardelijk bindt. Het zou egoïstisch zijn hem nu nog in de steek te laten."

Jenny bezoekt hem twee keer per week. "Dan praten we veel. Over politiek, de maatschappij en ook over vroeger, over de kinderen, want daar is nu alle tijd voor."

Uit een aangrenzende kamer komt een man met een zwarte zonnebril. "Nou, ik heb kanker, hoor!" klinkt het ietwat triomfantelijk. Joris antwoordt droogjes: "Ik zal je er maar niet mee feliciteren."

"Zo word je er steeds weer aan herinnerd dat je in een verpleeghuis zit," mompelt hij als de man weg is.

Joris werkte als journalist en Jenny als secretaresse bij *Vrij Nederland*. "Mijn eerste werkdag kwam ik om half negen op de redactie. Jenny zei: 'God wat bent u vroeg, dat is hier niet de gewoonte hoor.' Ze vond mij maar een lastige man." Jenny knikt veelbetekenend. "Maar later bleek wáárom hij elke dag zo vroeg kwam ..."

Joris: "De krant was voor mij alles." Jenny zucht met een lachje.

Hoe hij als een verliefde, verlegen schooljongen tegenover haar stond toen hij haar naar het station bracht, vertelt ze. "Ik had toen nog een Zwitser vriendje, dat ik ging bezoeken. Joris zei: 'De statuten moeten veranderd worden.' Ik vroeg me af wat hij daar toch mee bedoelde; hij kon soms zo raar doen. Later bedacht ik dat hij

wilde dat ik de relatie met die Zwitserse jongen zou verbreken – voor hem."

"Je zou het nu misschien niet meer zeggen, maar hij was heel charmant, met veel gevoel voor humor. De basis tussen ons zit goed. We zijn allebei

'Ik was hem liever kwijt dan rijk, ik kon het niet meer aan'

erg links, denken hetzelfde over politiek en maatschappij, zijn het altijd eens. Vooral daarin zit hem onze verbondenheid."

Hun scheiding heeft rust en harmonie gebracht. Jenny trekt de deur van zijn kamer open. Daar staan een eenpersoonsbed, een kastje met een rij boeken en een schaakspel. Aan de muur hangt een schilderij van het eerste huis waar ze samenwoonden, op de hoek van de Prinsengracht en de Runstraat. "Meer heeft hij niet nodig," zegt Jenny. "Soms kom ik zijn kamer binnen en dan zie ik die prachtig gesteven lakens op zijn

bed. Dan zeg ik: 'Ach, dat zou ik nooit meer zo mooi kunnen.' En dan antwoordt Joris charmant: 'Dat hoeft toch ook niet meer! Kom op, we gaan lekker beneden wat drinken'."

Ze zwijgt peinzend. "Maar het had niet andersom moeten zijn. Ik hier en jij thuis. Dan was jij helemaal in de vernieling geraakt." Joris schor: "Oh, maar dan was ik je wel achterna gekomen, hoor." Hij beschouwt Jenny als het rustpunt in zijn leven. "Ik ben blij als ze 'tot woensdag' of 'tot zondag' zegt, want dat is een teken dat ze terugkomt."

Roel en Teuntje Zaal. Roel: 'Na elk bezoek moet ik bijkomen. Vaak zit ik eerst een potje te huilen.'